

Til: postmottak@hod.dep.no
v/Innovasjons- og samskapingsutvalget

Vår dato: 11.12.2025
Vår ref.: 47/2025
Saksbehandler: Hilde V.Markussen

Innspill til innovasjons- og samskapingsutvalget innen fristen i desember 2025, fra Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

NAPHA setter pris på muligheten til å bidra i denne prosessen og viser til vårt opprinnelige innspill datert 24. juni 2025 (Vår ref.: 29/2025). Vi har dessverre ikke anledning til å gjennomføre den foreslåtte arbeidsmetoden før jul, selv om vi vurderer metoden som god og anvendelig.

Dette innspillet er ment som et bidrag til utvalgets videre arbeid med innovasjon og samskaping. Vi har valgt å svare på spørsmålene basert på temaer som opptar oss og som er diskutert i ulike sammenhenger i NAPHA.

Tema 1: Partnerskap om innovasjon [...] Hvordan kan nasjonal politikk styrke partnerskap og avlaste tilhørende risiko innenfor slike rammer?

Ideer/forslag:

- Kan det opprettes innovasjonsfond med risikodeling? Det kan f.eks. bety opprettelse av statlige fond som dekker deler av risikoen i utviklingsprosjekter i partnerskap med kommuner og ideelle organisasjoner m.v.
- Det bør satses på kompetanseutvikling for offentlig-privat samarbeid. Kanskje kan opplæring gis innenfor juridiske, økonomiske og etiske aspekter ved samskaping? Brukerinvolvering som fenomen og metode, bør vektlegges i opplæringen av de som skal utvikle dette.
- Det bør oppfordres til pilotering av nye måter å jobbe på, slik at man kan prøve ut nye løsninger som evalueres før det spres (evt. utvides) videre.

Tema 2: Investeringer ett sted, gevinster et annet [...] Hvordan kan vi bruke nasjonal politikk til å koble investeringer og gevinster bedre sammen?

Ideer/forslag:

- Er det mulig å utvikle felles gevinstmodeller? Det kan i så fall være et mål å utvikle mekanismer for å dele gevinster av innovasjon mellom aktører (f.eks. kommuner,

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Besøksadresse:
Kjøpmannsgata 32
7011 Trondheim

Postadresse:
NTNU Samfunnsforskning
Dragvoll alle
7491 Trondheim

Org. Nr.: 986 243 836 mva
Telefon: 48 14 54 34
E-post: kontakt@napha.no
Nettside: www.napha.no

stat, private). Dette kan ha stor betydning for utvikling av bærekraftige velferdsordninger i fremtiden. Vi trenger et helhetlig og samlet blikk på gevinster, for innsparing ett sted kan oppleves kostbart et annet sted/hos en annen aktør.

- Er det mulig å utvikle tverrsektorielle investeringsavtaler? Kan f.eks. investeringer i én sektor gi kompensasjon fra sektorer som får gevinsten (eller kan nasjonal myndighet ha dette «blikket», slik at den sektor som får størst byrde ved innovasjon kan kompenseres for dette)?
- En slik politikk vil trolig fordre en nasjonal koordineringsenhet, dvs. et organ som fasiliterer samarbeid og sikrer at investeringer og gevinster kobles. Kanskje kan ny-organiseringen av nasjonale kompetansesentre som nå pågår, tildeles en rolle i å underbygge tjenesteutvikling i kommunene som følge av slik nasjonal satsing for å koble investeringer og gevinster bedre sammen.

Tema 3: Et system for å nyttiggjøre innovasjon [...] Hvordan kan vi nyttiggjøre oss mer av velferdsinnovasjon lokalt, regionalt og nasjonalt?

Ideer/forslag:

- Det er mulig at noe tilsvarende allerede finnes (?) men en nasjonal innovasjonsplattform kan være en god ide, dvs. et digitalt system for deling av løsninger, erfaringer og beste praksis – slik at vi kan lære av hverandre på tvers av offentlig og privat sektor, og mellom sektorer og fagområder.
- Kompetanseutvikling og standardiserte prosesser som kan benyttes av ulike aktører til skalering etter pilotering. Det kan innebære utvikling av både kompetanse og retningslinjer for hvordan lokale innovasjoner kan spres og implementeres både regionalt og nasjonalt.
- Kanskje er det behov for innovasjonsrådgivere i kommunene? Kanskje kan kompetansesentra gis en rolle i rådgiving til kommunene, for å sikre at innovasjoner blir nyttiggjort og innlemmet i den videre tjenesteutviklingen?
- Kanskje kan nasjonal politikk bidra med resultatbasert finansiering av utviklingsarbeid, slik at det vil lønne seg for kommuner å videreføre innovasjoner som kan dokumentere varige gevinster?

Tema 4: Samskapingens merverdi [...] Hvordan bør vi bruke samskaping som verktøy for innovasjon og tjenesteutvikling i en tid med tøffe prioriteringer?

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Besøksadresse:

Kjøpmannsgata 32
7011 Trondheim

Postadresse:

NTNU Samfunnsforskning
Dragvoll alle
7491 Trondheim

Org. Nr.: 986 243 836 mva

Telefon: 48 14 54 34

E-post: kontakt@napha.no

Nettside: www.napha.no

Ideer/forslag:

- Samskaping blir nødvendig for å møte fremtidens utfordringer knyttet til redusert tilgang til helsepersonell og andre ressurser. Derfor bør en metodebank for samskaping utvikles. Vi tenker dette kan innebære å utvikle en nasjonal verktøykasse med metoder, maler og digitale verktøy for samskaping.
- I tråd med dette, bør finansieringsordninger for samskapingsprosesser utvikles. Det bør kunne tilbys nasjonale midler øremerket samskaping i innovasjonsprosjekter.
- Det bør holdes fokus på nasjonale samskapingsarenaer, dvs. bruk av digitale plattformer, nettkurs, nettmøter, nettkonferanser m.v. for å redusere kostnader og øke muligheten for deltakelse f.eks. uavhengig av kommunestørrelse.
- Utvikle mulighet for måling av kvalitetsindikatorer og effekt ved samskapings-initiativer, bl.a. knyttet til økonomi, folkehelse, psykisk- og fysisk helse, demokratiforståelse m.v.
- NAPHA ber om at det i den nasjonale satsingen på samskaping, stilles krav om å legge til rette for at alle deler av befolkningen involveres. Dette samsvarer godt med ideen om å motvirke utenforskap i det norske samfunnet.
- NAPHA understreker derfor budskapet i sitt opprinnelig innspill datert 24. juni 2025, om samskaping på tvers av bruker- og fagkompetanse. Vi viser samtidig til alle de gode eksemplene på samskaping og innovasjon i lokalbasert psykisk helse- og rusarbeid i det samme innspillet fra oss.

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Besøksadresse:

Kjøpmannsgata 32
7011 Trondheim

Postadresse:

NTNU Samfunnsforskning
Dragvoll alle
7491 Trondheim

Org. Nr.: 986 243 836 mva

Telefon: 48 14 54 34

E-post: kontakt@napha.no

Nettside: www.napha.no